

На основі проведеного дослідження ми запропонували класифікацію прагматичних механізмів створення іронії, яка, наскільки нам відомо, є першою спробою комплексного аналізу прагматики іронії. Класифікація базується на 2 принципах: 1) усвідомлення мовцем перлокутивного ефекту ефекту іронічного висловлювання; 2) вплив іронії на подальший розвиток діалогу. Пропонується типологія:

Стратегічна іронія.

Перлокутивний намір чіткий і закритий для обговорення; автор керує діалогом за допомогою іронії.

Перлокутивний намір чіткий, але відкритий для обговорення; напрямок діалогу визначає трактовка іронії слухачем.

Істинна іронія. Мовець не повністю усвідомлює перлокутивний ефект свого висловлювання; ні мовець ні слухач не мають наміру керувати діалогом за допомогою вживання чи трактовки іронії.

1. A.Ito and O.Takizawa. Why Do People Use Irony? – The Pragmatics of Irony Usage // {ai, taki}@crl.go.jp.

2. Pragmatics and Language Learning (Editor- Lawrence F. Bouton), Volume 7, University of Illinois at Urbana-Champaign, 1996.

ТВОРЧИСТЬ ЕДГАРА АЛЛАНА ПО У ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА АМЕРИКАНСЬКІЙ КРИТИЦІ

Сергій Сидорів,

V курс, факультет романо-германської філології

Науковий керівник – *Матвійшин В.Г.*, доктор філологічних наук, доктор.

Едгар Аллан По – митець з трагічним життям і творчістю. Причини трагічності його творчості у вітчизняному та американському літературознавстві тлумачаться по різному.

Вітчизняні дослідники пояснювали причини трагізму світосприйняття По передусім суспільно-соціальними чинниками. Становлення Едгара По як мислителя і художника припадає на роки кризи "віргінського ренесансу" і застою в економічному та культурному житті американського Півдня. Зі штату, в якому процвітали духовні цінності Просвітництва, де культивувалися науки, філософія, мистецтво, Віргінія перетворилася у відсталий в економічному та духовному відношенні край. Північні штати переживали бурхливе економічне піднесення, розквіт торгівлі та фінансів, всезагальну меркантилізацію. Південні штати (особливо Південна Кароліна) запроваджували нелюдську експлуатацію

невільницької праці. Америка йшла вперед, Віргінія стояла на місці. "В усьому цьому був особливий, трагічний відтінок, оскільки попередні традиції, ідеали, поняття не просто відходили у небуття, а заміщувалися комерційним духом, що проникав з Півночі і нелюдським "новим аристократизмом" рабовласницького Півдня." [1, с.39]. Творчість По, як сина свого штату, відзеркалювала крах благородних ідеалів віргінського "золотого духу", занепад економіки і культури.

Американська критика інтерпретувала творчість Едгара По термінами психоаналізу та психопатології як художнього втілення психічних аномалій свідомості. У дослідженні Ешиш Бесерей "*EDGAR ALLAN POE: AN ARCHETYPAL APPROACH TO HIS WRITINGS*" вичленовуються три мотиви, стосовно яких розглядається творчість По: образ старого батька, нав'язлива зосередженість на об'єкті і боязнь-тяга до смерті. Едгар рано втратив батьків і був взятий на виховання бездітним подружжям Алланів. Аллан був черстою людиною і Едгар постійно конфліктував з ним. Усе своє життя він намагався не бути подібним до прийомного батька, але пригнічені спогади і підсвідомість проявилися у творчості. По трактує образ батька як літнього чоловіка, в якому гніздиться зло. У "Серці-викривачі" оповідач не має ненависті до старого, він шанує його, але зле око старого викликає у нього страх і ненависть. "Якщо частина доброї людини зла, значить і вся людина є злою, отож вона повинна померти. По не бачить в акті вбивства нічого поганого, це очищаюча світ від зла дія." [2, с.8]. У "Спуску в Мельстрім" старий капітан – образ батька, веде корабель з людьми на борту до загибелі. У "Чорному коті" чоловік – батько вбиває беззахисного, юного kota – самого По і свою дружину – прийомну матір Едгара.

Майже всі твори По містять мотив нав'язливої поведінки. Сам По був вигнаний з Віргінського університету за картярські борги, пізніше – з Вест-Пойнтівської військової академії за картярство – форму відпочинку, що характеризується звиканням. Водночас По страждав від нав'язливих станів свідомості, від алкогольної і, можливо, наркотичної залежності.

Бесерей вважає, що найбільш важливим мотивом є одержимість смертю. По переслідувала смерть, забираючи близьких йому людей – матір, прийомну матір, перше кохання Джейн Стенард, брата, дружину Вірджинію. Думки про смерть позбавляли По бажання досягати життєвих успіхів, примушували його "пливти за течією". По був завжди під контролем свого вітчима, позбавившись його, він не знав, що робити. Йому потрібна була встановлена кимось чи чимось структура життя. Не знаходячи її, По звертався до алкоголю у житті і до авторитарних структур чи ультимативів (поліція, смерть) у творчості. Прикладом служать новели "Серце-викривач", "Спуск у Мельстрім", поезії "Дзвони", "Крук", "Улялюк."

Усі дослідження однобічно пояснюють генезу творів По. Тільки у контексті історичної епохи, її характерних особливостей, фактичного

матеріалу і життя письменника можна збагнути творчу спадщину великого американця.

1. Ковалев Ю.В. Эдгар Аллан По. – Л., 1984.

2. Basurey Ashish. Edgar Allan Poe: An archetypal approach to his writings. – N.Y., 1999.

ДО ПИТАННЯ ПРО ЛЕКСИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ТЕМПОРАЛЬНОСТІ

(на прикладі іменників сучасної англійської мови)

Наталія Гонтаренко,

V курс, факультет романо-германської
філології.

Науковий керівник – Бистров Я.В.,

кандидат філологічних наук, ст. викладач.

Категорія темпоральності носить універсальний характер, оскільки вона властива всім мовам і охоплює всі рівні кожної конкретної мови. Структура темпоральності може бути представлена у вигляді мовного поля часу, яке об'єднує різнорівневі засоби вираження часових понять, серед яких важливе місце займають лексичні засоби, зокрема, іменники на позначення часу.

Часові іменники можна розподілити на наступні семантичні класи:

- 1) іменники міри часу, які є найбільш поширені серед часових іменників (*minute, fortnight, decade, hour, millennium* і т.д.);
- 2) іменники, що виражають невизначений відрізок часу (*spell, jiffy, bout, tenure, interregnum, respite, past, instant* і т.д.);
- 3) іменники, що опосередковано позначають час дії (*lunch, sunset* і т.д.);
- 4) іменники, що мають компонент значення 'тривалість в часі' (*trip, ceremony, conference* і т.д.).

Для часової інтерпретації іменників з імпліцитною темпоральністю необхідний контекст: *I know she is going to become a mother. But who would care for her baby, while she is away?* В останньому реченні слово *baby* передає значення майбутнього часу [1,8].

Дослідження темпоральних іменників дало змогу виявити цікаву семантичну закономірність, а саме те, що темпоральні іменники відзначаються мобільністю семантичних меж, у зв'язку з чим можуть означати часові відрізки різної тривалості – від миті до вічності [2, 49].

He thought of it every minute.

У наведеному прикладі *minute* вжито гіперболічно, тому що ідеться не про кожен окремо взятую хвилину, а про тривалий час взагалі.